

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 7

*Матеріали VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Державне управління та місцеве самоврядування в Україні
в контексті європейської інтеграції”,
м. Київ, МАУП, 17 листопада 2011 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2012

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 11 від 21.12.11)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф.;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 7: Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Державне управління та місцеве самоврядування в Україні в контексті
європейської інтеграції”, м. Київ, 17 листоп. 2011 р. / редкол.: А. М. Подо-
ляка (голова) [та ін.]. — 2012. — 382 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної
конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становлен-
ню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у
різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів
і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і су-
спільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

© Міжрегіональна Академія управління
персоналом (МАУП), 2012

© ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2012

ЗМІСТ

Головатий М. Ф. Суспільство і держава: концептуальні засади взаємодії у процесі суспільно-політичних трансформацій та модернізації політичної системи України 7	Гапоненко В. А. Формування міжнародного іміджу України як складової державної політики євроінтеграції..... 74
Гай-Нижник П. П. Інститут державних повітових комісарів, повітових Національних Рад та жандармерії у ЗУНР..... 17	Дікареєв О. І., Волинець О. В. Геополітичний та гео економічний вимір енергетичної політики 78
Баєва О. В. Державне регулювання загальнообов'язкового соціального медицинського страхування 32	Калита Л. В. Особенности использования PR в спортивном менеджменте 82
Білоус А. О., Корсуненко Л. І. Теоретико-правові основи аналізу поняття інституту державної служби 37	Качмарський Є. І. Європейські вектори реформування місцевого самоврядування в Україні ... 87
Дикареєв А. И., Дзявкулько Е. А., Джан Веньчжун, Хоанг Динь Чай Сравнительная характеристика дипломатии циркумполярных стран и Шанхайской организации сотрудничества 44	Кондратюк Т. В. Сучасна сімейна політика держави як ключовий різновид державної управлінської політики 90
Утвенко В. В. Місцеве самоврядування України в контексті європейської інтеграції: історична генеза та сучасність 48	Лазоренко Л. В. Удосконалення технології прийняття управлінських рішень у державному секторі економіки 97
Баєва О. В., Старих Л. В. Державне регулювання вищої освіти України в умовах інтеграції в європейський освітній простір 55	Новальська Н. І. Актуальні питання підготовки фахівців з адміністративного менеджменту для сектору державного управління 101
Буркун І. Г. Вдосконалення структури органів місцевого смоврядування 64	Павленко В. В. , Павленко В. Л. Європейський досвід державного управління: податкова система Великої Британії 106
Галайдюк В. В. Професійна підготовка молоді до державного управління 65	Петракова К. О. Соціальна правова держава як політичний інститут: становлення, проблеми розвитку 118
	Сацький П. В. У боротьбі за безнадійну справу (деякі аспекти дипломатичної діяльності В. Липинського)..... 122

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО СОЦІАЛЬНОГО МЕДИЧНОГО СТРАХУВАННЯ

Становлення і розвиток української державності, вип. 7, с. 32–36

Становлення України як демократичної держави, відповідні перетворення в суспільстві потребують формування нової концепції державного управління галуззю охорони здоров'я, обґрунтування системи управління її складовими. Серед них особливе місце посідає система фінансування охорони здоров'я, яка є надзвичайно складною, значною за обсягом та впливом на ефективність діяльності галузі. В умовах формування ринкових відносин галузь охорони здоров'я в Україні, яка була раніше орієнтована на бюджетну підтримку і не мала необхідного позабюджетного потенціалу, потрапила в кризову ситуацію [5–6].

Відповідно до Програми економічних реформ на 2010–2014 рр. “Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава”, розробленої Комітетом з економічних реформ при Президенті України, підготовка умов для переходу на страхову модель охорони здоров'я (систему соціального медичного страхування) буде забезпечена за рахунок досягнення фінансової стійкості медичних закладів, оптимізації їх мережі, збільшення самостійності керівників медичних

закладів щодо управління фінансовими коштами, підвищення конкуренції у системі охорони здоров'я. Програмою економічних реформ передбачено впровадження обов'язкового соціального медичного страхування громадян у 2014 р.

Верховною Радою України обговорено проект закону України “Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування”, який, відповідно до Конституції України та Основ законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, визначає принципи, правові, організаційні та фінансові засади і механізми функціонування загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування громадян в Україні [2].

Загальнообов'язкове державне соціальне страхування — це система прав, обов'язків і гарантій, яка передбачає надання соціального захисту, що включає матеріальне забезпечення громадян у разі хвороби, повної, часткової або тимчасової втрати працездатності, втрати годувальника, безробіття з незалежних від них обставин, а також у старості та в інших випадках, передбачених законом, за рахунок грошових фондів, що форму-

ються шляхом сплати страхових внесків власником або уповноваженим ним органом (роботодавцем), громадянами, а також бюджетних та інших джерел, передбачених законом [1].

У більшості країн ЄС держава в особі своїх законодавчих і виконавчих органів визначає основні принципи організації обов'язкового медичного страхування, встановлює тарифи внесків, коло страхувальників і створює спеціальні державні фонди для акумуляції внесків на обов'язкове медичне страхування. Спостерігається стратегічна орієнтація європейських країн на створення загальнонаціональних фондів. Створення таких фондів підвищує ефективність управління державним соціальним медичним страхуванням, забезпечує рівний доступ до медичної допомоги населення різних регіонів країни [10].

У Бельгії, Болгарії, Естонії, Литві, Латвії, Нідерландах, Румунії функціонують Загальнонаціональні фонди соціального медичного страхування. В інших країнах ЄС обов'язкове медичне страхування контролюється фондами медичного страхування.

Враховуючи міжнародний досвід, Україна передбачає надання медичних послуг в системі обов'язкового медичного страхування провайдерами різних організаційно-правових форм [3].

У Франції система страхування включає понад 90 страхових компаній, діяльність яких контролюється загальнонаціональною організацією. На національному рівні сформовано Фонди соціального страхування, які здійснюють фінансування обов'язкової програми страхування здоров'я. Поповнення фінансових коштів

здійснюється шляхом введення страхових податків, що становить 90 % обсягу фонду. Страховий податок у Франції дорівнює 60 % фонду оплати праці [7, 10].

Федеральний Закон "Про обов'язкове медичне страхування в Російській Федерації" було прийнято Державною Думою 19 листопада 2010 р. (із змінами на 14 червня 2011 р.). Цей законодавчий акт визначає страховиком по обов'язковому медичному страхуванню Федеральний фонд.

Федеральний фонд ОМС — це некомерційна організація, створена відповідно до чинного Федерального закону для реалізації державної політики у сфері обов'язкового медичного страхування. На територіях суб'єктів Російської Федерації діють Територіальні фонди. Ці організації здійснюють повноваження страховика в частині встановлених територіальними програмами обов'язкового медичного страхування додаткових обсягів страхового забезпечення по страхових випадках, встановлених базовою програмою обов'язкового медичного страхування, а також додаткових підстав, переліків страхових випадків, видів і умов надання медичної допомоги на додаток до встановлених базовою програмою обов'язкового медичного страхування. Для реалізації своїх повноважень територіальні фонди можуть створювати філії і представництва [4].

Проект закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування" страховиком визначає Фонд медичного страхування України. Відповідно до цього законопроекту Фонд медичного страхування України є державною

установою, на який покладаються такі обов'язки: збирання, акумуляція та облік страхових внесків; своєчасна і в повному обсязі оплата медичної допомоги, наданої застрахованим; контроль за цільовим використанням коштів загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування. Діяльність Фонду медичного страхування України має спрямовуватись та координуватись Кабінетом Міністрів України через міністра охорони здоров'я України [2].

Проект закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування" визначає, що Фонд медичного страхування України у своїй діяльності керується Конституцією та законами України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України.

Фонд медичного страхування України має здійснювати свої повноваження безпосередньо та через створені в установленому порядку головні управління Фонду медичного страхування України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, та управління Фонду медичного страхування України в районах, містах і районах у містах.

Згідно з запропонованими законопроектами про обов'язкове медичне страхування базова програма обов'язкового медичного страхування опрацьовується Міністерством охорони здоров'я України, затверджується урядом і гарантує населенню країни мінімальний обсяг медичної допомоги. Відповідно до базової програми органи державного управління затверджують територіальні програми. Обсяг і умови надання ме-

дичної допомоги, що передбачаються територіальними програмами, не можуть бути нижчими за встановлені базовою програмою [2, 11].

Програми медичного страхування мають переглядатися залежно від потреб у гарантованій населенню медичній допомозі та матеріальних і фінансових можливостей суспільства в галузі охорони здоров'я.

Відповідно до проекту закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування" державний нагляд за діяльністю Фонду медичного страхування України мають здійснювати спеціально уповноважені центральні органи виконавчої влади у сфері праці та соціальної політики, охорони здоров'я, фінансів, а також Рада Міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації. Спрямовувати та координувати роботу органів державного нагляду має Кабінет Міністрів України.

Метою впровадження державного нагляду є здійснення контролю за дотриманням страхувальниками та Фондом медичного страхування України законодавства у сфері загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування.

Державний нагляд у сфері загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування має здійснюватись відповідно до вимог Закону України "Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності".

Держава є гарантом фінансового забезпечення за загальнообов'язковим державним соціальним медичним страхуванням [11].

Якщо Фондом медичного страхування України прийнято рішення з порушенням вимог законодавства у сфері загальнообов'язкового державного соціального медичного страхування та/або страхувальник не виконує вимог зазначеного законодавства, органи державного нагляду вказують на допущені порушення та встановлюють строк для їх усунення. Якщо протягом установленого строку порушення не усунуто, органи державного нагляду скасовують незаконне рішення з наступним відшкодуванням збитків за рахунок Фонду медичного страхування України або страхувальника. Відповідно до проекту закону України “Про загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування” невиконання цієї вимоги тягне за собою встановлену законом відповідальність посадових осіб Фонду медичного страхування України та/або страхувальника [9].

Органи державного нагляду можуть у разі потреби вимагати скликання позачергового засідання правління Фонду медичного страхування України. Якщо цю вимогу не буде виконано, органи державного нагляду можуть самі скликати та провести засідання правління Фонду медичного страхування України.

Досвід зарубіжних країн із загальнообов'язкового медичного страхування вказує на велику роль урядових структур та органів місцевого самоврядування із регулювання цього виду діяльності [10].

Так, наприклад, у Німеччині держава забезпечує підготовку кадрів, видання законів, матеріально-технічний рівень провайдерів медичних

послуг. Федеральний уряд визначає загальну політику охорони здоров'я, встановлює пріоритети розвитку системи, забезпечує відповідність страхових програм законодавчо встановленим нормам. Міністерство охорони здоров'я стежить за тим, щоб страхові каси не виключали якісь послуги зі своїх страхових програм, забезпечує рівну доступність медичної допомоги для всіх застрахованих, стримує наміри страхових кас перекласти вартість медичної допомоги, що росте, на застрахованих, виключаючи надмірні доплати [12].

Уряди земель Німеччини представляють інтереси територій при ухваленні федерального законодавства, здійснюють нагляд за діяльністю страхових кас і лікарських асоціацій, безпосередньо управляють державними лікувально-профілактичними закладами, планують лікарняну мережу (у тому числі і приватних лікарень), а також крупні інвестиції (будівництво і придбання дорогої техніки), визначають стандарти підготовки медичних кадрів і тим самим побічно регулюють набір на медичні факультети університетів. Місцеві урядові структури відповідають за здійснення програм охорони громадського здоров'я (санітарна освіта, медико-соціальна допомога, профілактичні й оздоровчі заходи); управляють муніципальною мережею лікувально-профілактичних закладів.

Таким чином, враховуючи досвід країн ЄС, можна зробити висновок, що в основу формування нормативно-правової бази обов'язкового соціального медичного страхування держави має бути покладено принципи

державного гарантування фінансового забезпечення надання медичної допомоги населенню країни.

Література

1. Закон України “Основи законодавства України про загальнообов’язкове державне соціальне страхування” від 14.01.98 р. № 16/98-ВР // ВВР України. — 1998. — № 23. — Ст. 121.
2. *Проекти* Законів України “Про загальнообов’язкове державне соціальне медичне страхування” № 1040, № 1040-1, № 1040-2 відповідно від 27.11.2007 р., 18.12.2007 р., 25.01.2008 р.
3. *Проект* Концепції програми “Розвиток приватної системи охорони здоров’я України на період 2010–2020 років” підготовлений Головою Української Федерації роботодавців охорони здоров’я Руднєвим О. С. // Шлях доступу: www.ufoz.ukrmed.info/Article36.html
4. *Федеральный закон* “Об обязательном медицинском страховании в Российской Федерации” / Принят Государственной Думой 19 ноября 2010 года // Режим доступа: <http://base.consultant.ru/cons/base=LAW>
5. Авраменко Н. В. Пріоритети державної політики соціальних гарантій у галузі охорони здоров’я України // Держава та регіони; Сер. “Державне управління”. — 2009. — № 4. — С. 135–138.
6. Авраменко Н. В. Розвиток правових механізмів загальнообов’язкового державного соціального медичного страхування // Держава та регіони, Сер. “Державне управління”. — 2010. — № 3. — С. 134–138.
7. Бідний В. Г., Орлова Н. М. Медичне страхування. — К.: Задруга, 2000. — 134 с.
8. Котова С. Проблеми запровадження загальнообов’язкового державного медичного страхування в Україні // Економіч. аналіз. — 2010. — Вип. 6. — С. 91–95.
9. Надюк З. О. Удосконалення механізмів державного регулювання системи охорони здоров’я України // Держава та регіони. Сер. “Державне управління”. — 2005. — № 2. — С. 148–152.
10. Солтман Р. Б., Фигейрас Дж. Реформы системы здравоохранения в Европе. Анализ современных стратегий: Пер. с англ. — М.: ГЭОТАР МЕДИЦИНА, 2000. — 432 с.
11. Телішевська Г. М. Проблеми запровадження системи соціального медичного страхування в Україні / Г. М. Телішевська, О. Б. Олексюк // Медичне право України: проблеми становлення та розвитку: Матеріали І Всеукр. наук.-практ. конф. (Л., 19–20 квіт. 2007 р.) / Упор. І. Я. Сенюта, Х. Я. Терешко — Л.: ЛОБФ “Медицина і право”. 2007. — С. 308–311.
12. Kielhorn A, Graf von der Schulenburg JM. The health economics handbook. — Adis International, 2000.